

Rok 24. PRENUMERATA w POZNANIU: Kwartalnie 1,20 m., z odnoszeniem do domu 1,45 m., mies. 40 f. z odnoszeniem 50 f. WIELKOPOLANIN wychodzi codziennie. REDAKCYA: ulica Dolna Wałowa nr. 1, I p.

Poznań, niedziela 22 kwietnia 1906.
Telefon: Ekspedycyi 1013. Redakcyi 1142.

PRENUMERATA na POCZTACH: Kwartalnie 1,20 mk., z odnoszeniem do domu 1,62 mk. INSERATY od wiersza drobn. 25 f. RĘKOPISÓW się nie zwraca. EKSPEDYCYA: ulica Wodna nr. 15.

Nr. 92.

Przedpłata na maj i czerwiec.

„Wielkopolanin“ kosztuje na wszystkich pocztach w Niemczech

80 fen.

W Poznaniu zapisywać można „Wielkopolanina“ w ekspedycyi, przy ul. Wodnej nr. 15 i w ajencyach za 80 fen.

„Wielkopolanin“ zapisany jest w cenniku pocztowym we wykazie głównym (Zeitungs-Preisliste 2 Abth. U Poln. Seite 503. W Austryi Oostr. Ztg.-Preis-Verz. 312.

„Wielkopolanin“ dołącza dla swych abonentów bezpłatny dodatek świąteczny z rycinami pod tyt.: „*Ognisko domowe*“ i „*Obronę prawną.*“

„Wielkopolanin“ ma obecnie największą z wszystkich pism polskich liczbę abonentów; umieszczane w nim ogłoszenia znajdują jak największe rozprzestrzenienie. Abonenci „Wielkopolanina“ otrzymują „*Pasiekę*“ za niższą opłatą.

Zmiana polityki polskiej
w Prusiech?

Wydawana w Wiedniu, jako manuskrypt, przeznaczony jedynie do użytku dzienników »Polnische Correspondenz« donosi z Berlina w korespondencyi z dnia 9 bm.:

W polityce polskiej Prus przygotowuje się zwrot: wprawdzie nie zasadniczy, nie sprzeczny z dotychczasową polityką, wcale nie tego rodzaju, jaki się urzeczywistnił za kanclerza Caprtvi'ego ale na każdy sposób uwagi godny i mający związek z obecnem położeniem politycznem Europy. Wprawdzie polska polityka Prus zachowa na oku swój cel, w rzeczywistości starać się będzie o pozostanie taką samą, ale co do formy będzie bardziej uprzedzającą, okazywać będzie polakom więcej, niż dotychczas uprzejmości. Obecny minister spraw wewnętrznych, Bethmann-Hollweg, jest człowiekiem zdatnym do przeprowadzenia takiej polityki, unikającej dokuczania i drażnienia. Ten zwrot stoi w związku, jak już zaznaczono, z położeniem, jakie stworzyła wojna i wypadki rewolucyjne w Rosyi. Nadzieja polaków w Rosyi uzyskania autonomii, dotychczas się nie spełniła. Z drugiej jednak strony Rosya polakom poczyniła znaczne koncesye na polu szkolnictwa. Z względami na te fakty łączy się w Prusach i całych Niemczech niemiłe wrażenie zachowania się Rosyi w Algeciras, z powodu depeszy hr. Lambsdorfa do hr. Cassiniego i z powodu ogłoszenia tej depeszy w paryzkim dzienniku »Temps«, spowodowanego przez Nelidowa, rosyjskiego ambasadora w Paryżu. Nie trzeba zaś zapominać, że polska polityka Prus najczęściej spowodowana była wprawdzie niewyłącznie, ale w znacznym stopniu względami na Rosyą. Jednym z najcięższych zarzutów, jeżeli nie najcięższym, który robił Bismark swemu następcy Capriviemu, było, że Caprivi przez swą przyjazną dla polaków politykę, znacznie pogorszył stosunki Niemiec do Rosyi. Owoż wskutek wspomnianych wydarzeń, w Prusiech niema się już zamiaru zachowywać takich względów dla Rosyi i pod tym wpływem przekształci się w przyszłości polska polityka w Prusiech.

Tyle »Polnische Correspondenz.«

O artykule tym wzmiankowaliśmy już raz, dziś go podajemy w całości. Sądząc jednak według tego, co się dzieje u nas, do zmian tej polityki jeszcze daleko. Należy odczekać, czy się sprawdzą wysko-polityczne kombinacye, »Polnische Correspondenz.«

Anglia i Rosya.

Korespondent londyński berlińskiej »Nationalzeitung« doskonale zwykle o polityce angielskiej poinformowany, przedstawia, że widoki dla przymierza angielsko - rosyjskiego są bardzo pomyślne:

Pisze on tak:

»Wojna na Dalekim Wschodzie sprawiła, że Rosya na całe dziesiątki lat przestała być niebezpieczną dla Anglii, zarówno na dalekim, jak i na bliskim wschodzie. Fakt ten niezaprzeczony przyczynił się bardzo do tego, że stojące obecnie u steru w Anglii stronnictwo liberalne przychylnie się zapatruje na myśl zbliżenia się angielsko rosyjskiego. W przeciwstawieniu do konserwatystów i unionistów, liberali zawsze byli zwolennikami zbliżenia do Rosyi. Dla nich Rosya nie jest bynajmniej dziedzicznym i tradycyjnym wrogiem, a jeżeli okaże się możliwe porozumienie angielsko-rosyjskie w najważniejszych kwestyach azyatyckich, to liberali nieomieszkają doprowadzić go do skutku, ponieważ uwolni ich ono od potrzeby wielkich uzbrojeń i pozwoli użyć kapitałów, któreby na nie musiały być użyte, na przeprowadzenie reform i ulepszeń wewnętrznych. Co się tyczy Rosyi, to dla niej życzliwy stosunek z Anglią byłby w danym razie niezmiernie ważnym i pożądanym. Rząd rosyjski musi obecnie starać się wygrać na czasie i otrzymać pieniądze w celu wydobycia się z trudności, które teraz ma do zwalczenia. Tylko ogromna pożyczka może ocalić Rosyą od rewolucyi socyalnej, a pożyczkę taką może znaleźć najprędzej na rynkach angielskich. — Wojna japońska wywarła silniejszy i głębszy wpływ na życiowe interesy Rosyi, niż wojna krymska przed pięćdziesięciu laty. Rosya pod wpływem tej wojny weszła na drogę reform, która musi ją doprowadzić do konstytucyi, będącej zasadniczym warunkiem zaciągnięcia pożyczki za granicą. Zbliżenie jej do Anglii jest też dzisiaj więcej, niż kiedykolwiek możliwe. Starcie tych dwóch państw może nastąpić tylko w bardzo odległej przyszłości. Rosya wprawdzie będzie się przygotowywała do napadu na Indye, a Anglia do ich obrony, ale jest to muzyka przyszłości. Na razie wzajemne zbliżenie Anglii i Rosyi leży wprost w interesie tych państw.«

Tyle korespondent »Nationalztg.«

Jeżeli się sprawdzą przewidywania »Nationalztg.« i przymierze anglo-rosyjskie przyjdzie do skutku odosobnienie Niemiec, zawsze milących się do Rosyi będzie prawie zupełnem.

Dziś opierają się Niemcy jeszcze na trójprzymierzu — ale wiadomem jest, że Włochy dopatrują tylko dobrej sposobności, aby się z tego przymierza uwolnić, a Austrya podobno obecnie chętniej szłaby z Rosyą niż z Niemcami. Jeżeli trójprzymierze się rozpadnie będą musiały Niemcy szukać sojuszników za morzami w Ameryce.

Lecz Ameryka to sojusznik tylko do handlu, a nie do wojny!

Germanizacya to protestantyzacya.

Do »Germanii« donoszą: W Wielki Piątek przybyli ludzie ze wsi komisyi kolonizacyjnej Buschkowa do tutajszych składów katolickich i opowianali, że rządzca wprost im zakazał kupować w składach katolickich, a nakazał im iść do ewangielików. — »Germania« powiada, że takie nakazy ze strony urzędników państwowych nie mogą się przyczynić do popierania przez katolików antypolskiej polityki. Co rząd powie na wyraźne dążenie do protestantyzowania? — Możemy na to już dziś odpowiedzieć, że rząd się wykręci sianem.

Bezrobocia we Francyi.

Pomimo optymistycznego przedstawienia sprawy ze strony rządu francuskiego, bezrobocia mnożą się we Francyi i obejmują coraz szersze kręgi. Wzmogło się przedewszystkiem bezrobocie różnych urzędników pocztowych tak, że obecnie, oprócz 200 roznosicieli telegramów, 2003 osoby porzuciły pracę. Energiczna postawa ministra robót publicznych, Barthou, który nie pozwolił na przyjęcie z powrotem 300 roznosicieli, wywołała opór, do którego wzywa też »Conseil de l'Union Fédérative«, grożąc, iż nie przyjęcie pociągnie za sobą postępowanie solidarne wszystkich robotników, zajętych w przedsiębiorstwach państwowych.

Nie czekając na rozwiązanie tej kwestyi, zastrajkowali w czwartek robotnicy przy maszynach drukarskich z powodu, iż pracodawcy nie zgodzili się na podwyżkę proponowaną i dziewięćgodzinny dzień pracy. W Lille, Cambrai i Valenciennes zapanowało również bezrobocie wśród pracowników drukarń.

W Grenobli, gdzie wybuchło bezrobocie w wielkiej przędzalni jedwabiu, przyszło do zawziętych bójek pomiędzy strajkującymi a opornymi robotnikami. Wojsko i żandarmerya musiały wystąpić, przyczem raniono jednego żandarma i wielu robotników, którzy w liczbie przeszło 4000 osób przeciągali ulicami, śpiewając pieśni rewolucyjne.

W Lienvin w departamencie Pas de Calais napadło na żonę jednego z pracujących robotników około 150 kobiet. Podarto na niej ubranie i zmuszono ją do niesienia czerwonej chorągwi i wołania: »Niech żyje bezrobocie!« »Całe umeblowanie mieszkania jej zniszczono, Żandarmi starali się obronić kobietę, a wtedy tłum zaczął wszystko wokoło burzyć. Żandarmów otoczono ze wszystkich stron, nadbiegłą kawaleryą przyjęto kamieniami i butelkami. Interwencya prefekta, generała i posła Lamendina nie wywołała żadnego skutku. Wskutek ran od kamieni zmarł jeden oficer, dwóch zaś jest ranionych.

O zaburzeniach donoszą i z innych miejscowości, wszędzie zaś strejkujący dopuszczają się wykroczeń przeciwko władzy. —

Klęska mankietników.

Na Lesznie pod Warszawą zaciekły agitator mankietniczy a zasuspendowany przez władzę kościelną proboszcz parafii Leszna X. Furmanik w pierwsze święto po nabożeństwie z kazaniem, w którem oświadczył, że Ojciec św. potępił maryawitów. Więc nie pozostaje nic innego, jak zerwać z Kościołem rzymsko-katolickim i wypowiedzieć biskupom oraz Ojcu św. posłuszeństwo!

Nie spodziewał się skutku jaki słowa jego odniosą. Większa liczba zebranych w kościele z oburzeniem kościół opuściła. Poszli potem do sąsiednich parafii Zaborowa i Błonia i oświadczyli, że zrywają ze sektą mankietników.

X. Furmanik po nabożeństwie zabrał się do wyświęcenia dwudziestoletnich gorliwych stronników na księży sekciarskich i to: Skrońskiego, syna gospodarza z Leszna i Ismera, robotnika cukrowni z Leszna. Obaj otrzymali wykształcenie naukowe tylko w szkole ludowej. To jest umieją licho czytać i pisać — i ci mają być duszpasterzami?

W drugie święto »nowo wyświęcony ksiądz« Ismer miał kazanie i plótł to co X. Furmanik w dniu poprzednim.

Lud oburzony temi sprawkami oczekuje stosownej chwili, aby wyprzeć mankietników i odebrać im kościół, jaki oni przemocą zabrali.

Korespondencya.

Drańsko, dnia 18 4. 06.

Dnia 8 marca br. odbyły się tu wybory gminne, a kogo przy nich brakło? Oto tych panów, którzy w myśl korespondencyi z pod Wielenia umieszczonej w jednem z pism poznańskich w październiku zeszłego roku w jednem ręku z pługim a w drugiem z elementarzem docierają pod każdą strzechę. — Dziwne to, że właśnie ci, co tak wszędzie docierają nie mogli dotrzeć do lokalu wyborczego, żeby oddać swe głosy.

Czy wam panowie, co się tak sami po gazetach chwalicie, tak się godzi postępować wobec naszej sprawy przy wyborach gminnych? — Nie dość, że nie chce wam się iść do listy wyborczej zajrzeć, ale jeszcze nie stawicie się, na same wybory wiedząc dobrze, że wasz głos mógł przynieść zwycięstwo naszemu kandydatowi, nie wstydzicie

wy się waszego imienia i miana polaka? Zapomnieliście pewno, że członkowi komitetu wyborczego, »Straży« i Zarządu Towarzystwa Polskich Robotników tak postępować się niegodzi.

Radzę wam szanowni panowie, jeżeli nie chcecie stracić zaufania, którym was dotyczas darzono, to stawajcie w obronie naszych spraw, nie zatrudniajcie się plotkami, bądźcie miłosierniejszymi dla biedniejszych i po składach żydowskich, nie przedstawiajcie niesłusznie i nie sumiennie zbyt czarno tych, co się udają po pożyczkę do polskiego Banku. Bądźcie zawsze w każdej sprawie sumiennymi a wtedy nie będziecie potrzebowali się sami po gazetach chwalić, bo zadowolenie znajdziecie w spełnianiu obowiązku obywatelskiego.

Polak.

Wiadomości polityczne.

Niemcy. Dochód z marek wekslowych wynosił w całem państwie niemieckiem w czasie od 1 kwietnia 1905 aż do końca marca rb. 14,683,000 mrk., około 1,6 miliona marek więcej jak w roku etatowym 1904.

— Gazety niemieckie poddawały kanclerzowi rzeszy niemieckiej myśl, aby zakazał lombardowania papierów rosyjskich. Obecnie donosi »Nat. Ztg.« że rząd nie zamierza wcale wydać takiego zakazu.

— We Wrocławiu przyszło do zaburzeń pomiędzy robotnikami pracującymi we fabrykach żelaza, a policyą, przyczem 23 robotników raniono, z tych 6 ciężko. Po stronie policyi jest 10-ciu rannych.

— Aparaty seismograficzne obserwatoryum w Göttingen zapisały rano o 5 godzinie 6 minut nowe trzęsienie ziemi o nadzwyczajnej gwałtowności. Centrum nowego tego trzęsienia nie jest jeszcze znane, przypuszczają tu jednakże, że jest niem część północnej Afryki.

Sprawy Kościoła. Z Rzymu donoszą, że Ojciec św. zapadł na chorobę serca i od dwóch dni nie opuszcza łóżka.

Ziemie Polskie. Na ulicy Kiryłłowskiej w Kijowie znaleziono zwłoki młodego robotnika z kartką: »Śmierć prowokatorowi za zdradę towarzyszów.«

Rosya. Petersburg, 19 kwietnia. Rząd rosyjski wypuszcza teraz z aresztów więźniów politycznych. W prowincyi włodzimirskiej wypuszczono jednego dnia 235, w jekaterynosławskiej 279.

— Armie mandżurskie powracają do Rosyi. Z Irkucka donoszą, że trzy korpusy w sile 80,000 ludzi przejechały przez tamtejszą stacyą — nigdzie porządku nie zakłócono.

— Tyflis 19 kwietnia. Banda opryszków ogółem 13 wpadła do rolniczego instytutu kredytowego, położonego w środku miasta i zrabowała 12 tysięcy rubli. Dyrektora raniono wystrzałami z rewolwerów śmiertelnie, jednego z urzędników lekko. Oddźwierny zginął od bomby, którą rabusie rzucili po dokonaniu rabunku.

— Biuro Bathona donosi: Gapon znikł bez śladu. Zniknięcie nastąpiło po rozmowie z prezesem sądu okręgowego petersburskiego. Rodzina Gapona zawiadomiła o zniknięciu policyą, która energicznie poszukuje zaginionego. — Wszystkie jednak dotychczasowe poszukiwania okazały się bezskutecznemi. — Przypuszczają, że padł on ofiarą zamachu.

— Komendant Władywostoka generał Kazbek został oddany pod sąd — za bezczynność podczas zaburzeń władywostockich. Główny zarzut polega na tem, że Kazbek nie pozwalał do demonstrującego tłumu strzelać.

Francya. Strejk listowych roznoszących druki jest ukończony.

— W departamencie Pas de Calais rozlokowano 17,000 wojska dla utrzymania porządku.

Austrya. Z obserwatoryum w Zagrzebiu donoszą, że 19 bm. o godz. 2 popołudniu dało się spostrzedz na przyrządzie seismograficznym trzęsienie ziemi, odbywające się w wielkiej odległości, jak przypuszczano, w Azyi wschodniej. Ciekawe przytem poczyniono spostrzeżenia tak przedwczoraj, jak i podczas wybuchu Wezuwiusza, a mianowicie zmniejszenie się plam na słońcu. — Zdaje się, że między zjawiskami wulkanicznemi a plamami na słońcu istnieje ścisły związek. Na dzień 29 bm. zapowiedziane jest zwiększenie się plam słonecznych.

Ameryka. Trzęsienie ziemi w Kalifornii. Wszyscy monarchowie i przedstawiciele państw wysłali na ręce prezydenta Roosewelta słowa ubolewania z powodu katastrofy, jaką jest dotknięta cała Kalifornia, a mianowicie miasto San Francisco. Burmistrzowie wszystkich większych miast Ameryki ofiarowali pomoc dla nieszczęśliwego kraju. Rozmiary katastrofy są okropne — bo nie tylko trzęsienie ziemi i pożary poczyniły straszne spustoszenia, lecz także nagłe wylewy morza, które skutkiem trzęsienia ziemi wdarło się na ląd. Tak zostało zniszczone miejsce kąpielowe Terminal Island. 700 obłąkanych, umieszczonych w tamtejszym zakładzie zbiegło w okropnym popłochu. Mieszkańcy nie mają odwagi powracać do domów, lecz nocują pod gołem niebem. Straty nie dadzą się wcale obliczyć, ponieważ brak wiadomości z wnętrza kraju. Przypuszczają jednakże, że zginęło do *10,000* ludzi, a *20,000* jest rannych. — Z Oakland donoszą, że nie ma nadziei uratowania żadnej części miasta San Francisco. Według postępów, jakie czyni pożar można liczyć, że pozostanie bez dachu nad głową do *30,000* ludzi. Jest obawa głodu. Minister skarbu wyznaczył na pierwszą pomoc 10 milionów dolarów. — Senat wyznaczył 500,000 dolarów — izba reprezentantów podwyższyła tę sumę do 1 miliona. Prezydent Roosewelt wydał odezwę, wzywającą do składek na rzecz nieszczęśliwych. — W czasie trzęsienia ziemi rozgrywały się w San Francisco okropne sceny. — Po pierwszem wstrząśnieniu wybiegli chińczycy, których w San Francisco jest wielka liczba, ze swej dzielnicy i zetknęli się z tłumami mieszkańców dzielnic miasta włoskich, hiszpańskich i meksykańskich. Zawrzała zacięta bójka wśród na pół oszalałych z przerażenia tłumów i dopiero wojsko rozdzieliło walczących.

— Paryskie wydanie »N. J. Heralda« donosi z San Francisko: Podczas trzęsienia można było widzieć, że ziemia się poruszała, jakby fale morskie, a domy się chwiały i po kilku minutach waliły się ze strasznym hukiem. Mieszkańcy małych domów w odległych dzielnicach ponieśli mniej szkody, ale wśród nich powstała olbrzymia panika. W ulicach pełno było ludzi. Biegali oni jak szaleńcy. Powoli wraca wszystko do normalnego stanu. Akcya ratunkowa już się rozpoczęła.

— »New York Herald« podaje liczbę ofiar trzęsienia ziemi w San Francisco na 5000. Burmistrz tego miasta utworzył komisyą pomocniczą. Banki stoją pod strażą wojskową. — Do tej chwili wydobyto z pod gruzów 800 trupów.

— »Matin« donosi z San Francisco: Lista zabitych wzrasta z każdą godziną. Dwa wielkie hotele zawaliły się. — Zawalił się także dom sierót; — w gruzach znalazło śmierć 200 dzieci. — Panują tu wielkie obawy o trupę artystów z Włoch, która przyjechała do San Francisco na gościnne występy.

— Londyńskie wydanie »New Jork Heralda« donosi z San Francisco: Odczuwają to bardzo dotkliwie, że zawaliło się tu wiele szpitali i niema gdzie umieścić rannych, których jest bardzo dużo. Te szpitale, które ocalały, są przepełnione. Biura telegrafów są oblężone przez licznych turystów, którzy chcą zawiadomić swoich krewnych o swojem ocaleniu. Trudno jednak wysłać telegram, bo istnieje tylko jeszcze jedna linia telegraficzna, która nie uległa zniszczeniu.

Egipt. Załoga angielska w Egipcie — jak donoszą urzędowo, — ma być znacznie wzmocnioną.

Wiadomości z blizka i z daleka.

Poznań, dnia 21 kwietnia 1906 r.

Uczmy dzieci pisać i czytać po polsku!

* *Ekspedycya nasza* ma na sprzedaż znaczki z pelikanem po 2, 5 i 10 fenygów. Czysty dochód z tych znaczków przeznaczony na cele dobroczynne.

* *Na biedną wdowę* złożył p. K Łopiński z Połajewa 1,35 mk. — Razem 9,85 m.

* *Polecamy* ofiarności publicznej ubogą wdowę, która dotąd żyła z pracy rąk, złożona jednakże ciężką chorobą, kilka miesięcy musiała spędzić w lazarecie i dziś jest bez środków utrzymania. — Składki przyjmuje ekspedycya naszego pisma, ul. Wodna 15.

* *Ojciec* zdolnych i pilnych chłopców nie może zapłacić za nich szkolnego i odzywa się z prośbą o pomoc. Na zapytanie nasze, wystósowane do osób wiarogodnych, otrzymaliśmy odpowiedń, że warto wesprzeć pilnych chłopców. Składki przyjmuje nasza ekspedycya. ulica Wodna nr. 15.

* *Poszukujemy* miejsca dla uczciwego rodaka jako woźnego bankowego lub jako kursora dla Towarzystw. Polecony przez nas może w danym razie stawić kaucyą. Bliższych informacyi udzieli redakcya Wielkopolanina, ul. Dolna Wałowa nr. 1.

* *Szanownych* czytelników prosimy uprzejmie o wskazanie miejscowości, gdzieby można założyć skład towarów kolonialnych itd. na większej wsi kościelnej lub mieście na prowincyi. Zgłoszenia przyjmuje Eksp. „Wielkopolanina“.

* *Z teatru.* Dziś w sobotę 21 bm. nadzwyczajna nowość: „Starościc ukarany“ (Kajetan Węgierski). — W niedzielę wieczorem po raz drugi: „Starościc ukarany“ (Kajetan Węgierski). — Po południu: „Popychadło.“ Komedya ze śpiewami i tańcami. Ceny do połowy zniżone. — W poniedziałek: „Uczta Herodyady“ po cenach po cenach do połowy zniżonych. — W przyszłym tygodniu odbędą się ostatnie przedstawienia.

* *Poznań.* Na drętwę karku zachorowała żona robotnika Naskręta z dwojgiem dzieci, zamieszkała przy ul. św. Wojciecha. Chorych wzięto do lazaretu. Mieszkanie i sprzęty poddano desinfekcyi.

* *Poznań* Nowe zaprowadzone urzędy lekarzy powiatowych nakładają na tych lekarzy obowiązek czuwania nad zdrowotnością dzieci i młodzieży we wszystkich szkołach, tak wyższych jak niższych płci obojej.

* *Poznań.* W Spławiu, wsi należącej do majętności kobylepolskiej jak donosiliśmy, srożył się wielki pożar, o którym podaliśmy wiadomość w głównym zarysie. Teraz uzupełniamy tę wiadomość: W czwartek o godzinie 1 w południe wszczął się ogień we dworze dzierżawcy p. Drogowskiego — podobno od zapałek, któremi dzieci się bawiły. Niesłychanie silny wiatr przeniósł płomienie na budynki gospodarcze, a spaliło się ich 10 do szczętu. Oprócz inwentarza spaliło się dużo żboża i paszy oraz znaczne zapasy mąki pastewnej. Sikawek przybyło 7, włącznie parowej sikawki straży pożarnej poznańskiej, która zapuściwszy węże w staw, położyła tamę dalszemu szerzeniu się pożaru, który trwał do wieczora. Kościół ocalał, chociaż budynki na okół się paliły. Dzierżawca był zabezpieczony w Tow. ogniowem.

* *Szanownym* czytelnikom zwracamy uwagę na dzisiejsze ogłoszenie Domu Bankowego Drwęski & Langner (Marcin Biedemann) w Poznaniu — z którego czytelnik ma sposobność poinformowania się o rozległej a dodatniej działalności zaszczytnie znanej firmy, istniejącej bez przerwy w Poznaniu już z górą przeszło 30 lat, a więc przeszło ćwierć wieku! — Sam fakt długoletniego istnienia przemawia za firmą, którą też sumiennie polecić możemy. Nie potrzeba więc przy sprzedaży majątku wyciągać ręki do komisyi kolonizacyjnej lub landbanku, ani też oglądać się za nabywcą obcym — gdyż mamy w tym zakresie firmy polskie, zasługujące na zaufanie, a które, chociaż nie rozpocządzają tak potężnemi kapitałami jak rząd — to jednakowoż obrotnością i umiejętnością swą śmiało i ze skutkiem stawiają czoło przeciwko potędze kapitału wrogiej strony. Szczęść Boże dalszej pracy w dotychczasowym kierunku.

* *Handel, przemysł i gospodarstwo!* — Sprawozdanie handlu nasion Telesfora Ołmianowskiego w Poznaniu z dnia 20 kwietnia rb. Nadzwyczajny napływ zleceń w ostatnich tygodniach na wszelkie polne nasiona, wywołał niebywały ruch w handlu nasion. Zapasy wszędzie tak się pomniejszyły wobec zupełnego ustania dowozu niektórych gatunków, iż np. w koniczynie czerwonej, przelocie, koniczynie szwedzkiej, już się nawet niedobór objawia. Mimo to, zdarza się, iż panowie zakupujący dopiero teraz. próbują twierdzić, iż koniczyny staniały, albo dowodzą, iż w obec zbliżania się końca zasiewów, winien kupiec za bezcen towaru się pozbywać, tymczasem bodaj czy dość jeszcze znajdziemy zapasów, by pokryć nader wielkie dalsze zapotrzebowanie, jakie wykazują codziennie napływające zlecenia. — jakiemkolwiek usposobieniu zniżkowem, — zwłaszcza przy czerwonej koniczynie, gdy mianowicie chodzi o jakość piękną, ponownie na kaniankę i babkę czyszczoną — mowy być nie może. Płacono przeciętnie w ostatnich dniach za koniczynę czerwoną średnią, aż do wyborowej bez wylubu (kanianki) 60—68 mrk., białą 48—66 mrk., szwedzką 608—75 marek, przelot pospolity 48—60 mr., żółtą chmielową czystą 25—29 mr,, inkarnatkę 45 mr., lucernę prowansku i piaskową 65—67 mrk., tymoteusz 25—28 mr, rajgras szkocki importow. 19—25 mrk., krajowy angielski 15—16 mr., włoski importowany 20—24 mrk., seradelę przeciętną targową 8,50—9 m., wyborową czyszczoną 9,25 do 9,75mr., gorczycę 14—16 mr., sporek 7 do 8 mrk., wykę szarą 8,50—9 mr., wykę carską 9,50—10,50 mr,, koński ząb 9,50 do 9,75, mk., łubin niebieski 4,75 do 5,25 mr., żółty 5,75—6,50 mr., tatarkę 8—8,50 m. za 50 kilo.

* *Swarzędz.* Pan Bronisław Lehmann urzędnik gospodarczy we Wielkiej Łęce pod Poniecem sprzedał piękną posiadłość w Kobylnicy pod Swarzędzem z trzy morgowym ogrodem panu Krausemu niemcowi zupełnie bez potrzeby. Łaszczył się na zysk 2000 m. Obywatele Swarzędza oburzeni tym czynem niepatryotycznym.

* *Z powiatu* poznańskiego zachodniego podaje „Postęp“ w korespondencyi stamtąd wiadomość w sprawie gospodarza Ciepluchy z Zieleńca: Pochodzi on z Konarskiego pod Bninam z zamożnych rodziców. Ożenił się w Krajkowie pod Mosiną a z żoną dostał 200 morgowe gospodarstwo. Przed 19 laty objął Zieleniec, odsadziwszy trzech szwagrów, którzy ten majątek chcieli kupić od Banku Ziemskiego. Sam go nabył ofiarowawszy dwa tysiące talarów więcej. Po 19 latach sprzedał on ten folwark kolonizacyi, nie mając do tego żadnej konieczności, tylko powodowany chęcią spekulacyi na ziemi ojczystej. Smutno — że takich gospodarzy, którzy nawet na zebraniach walnych Kółek rolniczych przemawiali, zaliczać musimy do sprzedawczyków.

* *Wieszczyczyn.* Aby dopomódz parafianom do odbudowania spalonego kościoła, — przesłali na moje ręce: X. proboszcz Maciejewski z Mórki 10 mr., N. N. z Bytomia 5 mr., pp. Antoni Michalski z Podrzekty 10 m. K. Offierski z Poznania 10 mk., Walenty Ruszkowski z Rusocina 5 mr., Idaszewski z Pyszący 10 mk., X. dziekan Mędlewski z Parkowa 20 mr., X. proboszcz Jezierski z Kunowa 25 mr., Maryanna Koralewska 2 mr., hr. Potulicka z Potulic 50 mk., N. N. z Pawłowic 3 mrk., X. prob. Wiśniewski ze Mchów 50 mr., Osowidzki z Wójtostwa od siebie 30 mr., od ludzi 11 mr., p. Wojciech Cyfert z Masłowa 10 mr., Strachanowski z Lubiatówka 50 mr., Waleryan Wypych z Kościana 5 mr., Pętkowska z Poznania 2 mr., hr. Żółtowski z Nekii 40 mr., dzieci szkólne z Masłowa 4,50 mr., Kostka Kołacka z Wieszczyczyna 2 mr., N. N. z Wrześni 5 mr., Cybiński z Krotoszyna 3,05 mr., X. L. C. 30 mr., p. Roman Jankowski z Gębic 5 mr.. wielebne siostry z Grodziska 6 mr., A. Nowakowski, emer. nauczyciel z Poznania 5 mr., Ignacy Krótki ze Środy 6 mrk., X. proboszcz Karol Meisser z Międzychodu 5 mr., X. prob. Walich z Góry 5 mr., N. N. ze Śremu 10 mr., N. N. ze Śremu 15 mr., od panien ze zakładu p. Szczerbińskiej w Śremie 20 mr., Weronika Bogdanowska ze Śremu 24 mr., p. Wiktor Kozłowski ze Śremu 2 mr., Aleksander Niedzielski ze Śremu 10 mr., Kachlicka ze Śremu 2 mk., X. Poprawski z Kłecka 3 mr., dr. Karchowski z Książa 15 mr., ksiądz radzca Mojzykiewicz z Przementu 50 mr., p. Jan Płonczak ze Sosnowca 2 mr., Józef Płonczak z Sosnówca 2 mk., Ludwik Hoffmann z Gniezna 5 mk., Koralewski z Pyszący 3 mr., N. N. z Łążku 10 mk., N. N. z Poznania 20 mr., X. prob. Nowak z Panienki od siebie i parafian 30 mr., Stanisław Spychalski z Opola 3 mr., aptekarz Grabowski z Dolska 10 mr., Walczak z Dolska 10 mr., dr. Kowalski z Dolska 10 mr., Bolesław Feldmann z Kalisza 5 mr., Stefan Gólcz z Domachowa 3 mr., X. prob. Gałdyński z parafii Brodnickiej 100 mk., X. Wiśniewski z parafii mchowskiej 100 mr., Stanisław Kulczyński ze Swierkówek p. Wargowo 3,10 mr., Marya Włódarczak z Będlewa 10 mr., Władysław Lompa ze Śremu 5 tysięcy cegieł. Prześwietna Kapituła Poznańska darowała kielich śrebrny z pateną 4 ornaty, albę i 3 komże, wielebne siostry z Gostynia ofiarowały 2 ornaty, bursę, stułę, albę komże i znaczną liczbę bielizny kościelnej, X. radzca Michalski z Poznania cenną stułę i 2 komże, arcybractwo Adoracyi Najświętszego Sakramentu 2 kapy i nieco bielizny kościelnej, J. P. z Karmina 1 albę, X. dr. Noryśkiewicz ze Śremu piękną stułę i komże, wielebne siostry ze Śremu mnóstwo bielizny kościelnej, zakład p. Szczerbińskiej ze Śremu dostarczył pokaźnej liczby korporałów, puryfikatozów, ręczników, p. Z. S. z M. puszkę, p. Moszczyńska z Brudzynia kielich z patyną, p. Krzysztoporska 2 komże i płaszczyki dla ministrantów, p. Jarmużowa z Obredy 2 obrusy na ołtarz, p. A. Robińska z Poznania albę, p. M. N. z Poznania albę, zakład św. Wojciecha z Poznania 2 stuły, bursę, sukienkę na puszkę, 3 komże, 2 płaszczyki dla ministrantów i sporo bielizny kościelnej, wielebne Siostry w Zdunach 2 ornaty, 4 komże, albę, 18 puryfikatory i mnogo bielizny kościelnej. Wspaniałomyślnym ofiarodawcom składam w imieniu mojem i parafian szczere podziękowanie. Za wszystkich, którzy modlitwą albo datkiem przyczynią się do odbudowania świątyni Pańskiej, odprawiać będę każdego miesiąca mszę św., dopóki nie stanie kościół nowy.

Wieszczyczyn p. Masłowo, 18. 4. 06.
powiat śremski.
X. Walenty Nowicki.

* *Kościan.* We wyborze uzupełniającym do Rady miejskiej przeszedł pan Łopiński otrzymawszy 209 głosów. Na kandydata żyda padły 92 głosy.

* *Dochanowo* p. Gorzyce. W Dochanowie pod Żninem jest posiadłość 30 mórg ziemi wraz z gościńcem przez subhastę zagrożoną a termin subhasty wyznaczony na 3 maja. Uprasza się, ażeby jacy rodacy stawili się i tę posiadłość uratowali bo niemcy chętnie ją nabędą. Dochanowo jest wsią czysto polską, niema ani jednego niemca, więc byłoby dla nas wielką boleścią, gdyby się miał tu niemiec dostać.

* *Bochum.* Sąd skazał pewnego piekarza na płacenie roznosicielce bułek rocznej dożywotniej renty w sumie 148,20 mk. za to, że on nie płacił za jej ubezpieczenie. Gdyby był płacił, byłaby kobieta miała prawo do renty. Piekarz mylnie uważał, iż owa kobieta, biorąca u niego pieczywo na własny rachunek, nie należy do jego służby.

* *Fabryka paszportów.* W skutek aresztowania w Zurychu rewolucyonisty Belencowa-Michajłowskiego, który podróżował za fałszywym paszportem, policya moskiewska wpadła na trop biura moskiewskiego, zajmującego się sporządzaniem fałszywych paszportów. Jak się okazało w ciągu śledztwa, biuro to wydało przeszło 2000 paszportów fałszywych.

* *Zabójstwo* w przystępie obłędu religijnego. Z Baden pod Wiedniem donoszą: Ponieważ od kilku dni nie widziano małżonków Santominiczich, otworzono przeto przemocą drzwi ich mieszkania. Wchodzącym przedstawił się straszny widok. Na ścianie między obrazami świętych wisiały przygwożdżone zwłoki pani domu, a obok niej na stoliku leżał nóż, którym mąż w przystępie obłędu religijnego zabił żonę. Zabójca sam stawił się w sądzie i przyznał się do zbrodni. Umieszczono go w zakładzie dla obłąkanych.

* *Złośliwy podarunek.* Pierwszy podarunek ślubny, który otrzymała Ena księżniczka Battenberska na ziemi hiszpańskiej, jest co najmniej oryginalny. Po przejechaniu granicy zatrzymała się księżniczka najpierw w San Sebastian. Tu powitała ją delegacya miasta i wręczyła parę srebrem tkanych pantofelków. Na jednym wyhaftowany był herb Hiszpanii, na drugim herb Anglii. Złośliwi utrzymują, że jest to co najmniej zły prognostyk dla przyszłego jej małżonka, albowiem zapowiada, że mąż będzie... pod pantoflem.

* *Kalendarz.* Niedziela, d. 22 kwietnia rb. Sotera m. Wschód słońca o godz. 4, minut 51, zachód o godz. 7 min. 7.

Poniedziałek, dnia 23 bm. Wojciecha b.

Ruch w Towarzystwach.

* *Baczność* pp. stelmachy! Zwyczajne zebranie filii stelmachów P. Zw. Z. w Poznaniu odbędzie się dziś w sobotę, 21 bm. wieczorem o g. pół do 9 w lokalu p. Kubickiego. Na porządku obrad ważne sprawy.

Zarząd.

* *Walne* kwartalne zebranie filii siodlarzy P. Zw. Z w P. odbędzie się dziś w sobotę o g. 8 i pół wiecz. w lokalu p. Kubickiego.

Zarząd.

* *Bednarze!* Baczność! W niedzielę dnia 22 bm. odbędzie się w lokalu p. Kubickiego, wielkie zebranie polskich bednarzy. Na porządku obrad ważne sprawy. Zarząd.

* *„Wyzwolenie“*, Tow. zupełnej wstrzemięźliwości od napojów alkoholowych. W niedzielę, d. 21 bm. zebranie na sali Dominikańskiej o g. pół do 8 wieczorem. Na porządku obrad śpiew, deklamacya i wykład p. Rzepeckiej. Wszyscy kandydaci przybyć powinni, aby złożyć przyrzeczenie. Również gościom wstęp dozwolony. O liczny udział prosi

Zarząd oddziału poznańskiego.

* *Nadzwyczajne* walne zebranie Koła Tow. Rękodzielników w Poznaniu odbędzie się we wtorek dnia 24 kwietnia wieczorem o godz. 8 na sali Domu Katolickiego, św. Marcin 69. Na porządku obrad wykład pana Obracaja.

Zarząd.

* *Zwyczajne* zebranie filii robotników P. Zw. Z. w Poznaniu odbędzie się w niedzielę, 22 bm. o g. 3 po poł. na sali podominikańskiej. Na porządku bardzo ważne sprawy.

Zarząd.

* *Zwyczajne* zebranie Towarzystwa „Pielgrzym“ pod wezw. Bogarodzicy odbędzie się w niedzielę dnia 22 bm. na sali Dominikańskiej. Na porządku obrad wykład oraz inne ważne sprawy. Zarząd.

* *Zwyczajne* zebranie Towarzystwa polsko-katol. Terminatorów pod wezw. św Alojzego w Poznaniu odbędzie się w niedzielę d. 22 bm. o godz. 5 i pół w Domu św. Józefa. Na porządku obrad wykład oraz inne sprawy

Zarząd.

* *Ćwierćroczne* walne zebranie Towarzystwa Młodych Przemysłowców w Poznaniu odbędzie się w poniedziałek, dnia 23 kwietnia rb o godz 9 na sali Domu Katolickim. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.

Zarząd.

* *Kwartalne* zebranie Tow. cechowej czeladzi krawieckiej w Poznaniu odbędzie się w poniedziałek, 23 bm. o godz. 8 wiecz. w lokalu p. Strzeleckiego, Nowy Rynek 4.

Zarząd.

* *Jerzyce.* W myśl zapadłej uchwały zwiedzi gniazdo nasze w niedzielę, 22 bm. w poł. o g. 12 Muzeum im. Mielżyńskich. Punkt zborny plac Królewski. — Czołem!

Wydział Tow. gimn. „Sokół“ w Jerzycach.

* *Jerzyce.* Kwartalne zebranie P. Zw. Z. filii (jakiej?) w Jerzycach odbędzie się w niedzielę, 22 bm. o g. pół 2 w lokalu p. Jankowskiego, ul. W. Berlińska 69. Zarząd.

* *Zwyczajne* zebranie Tow. Młodzieży polsko-kat. pod wezw. św. Kaźmierza w Jerzycach odbędzie się w niedzielę, d. 22 bm. o g. 5 poł. w lokalu p. Sellmanna.

Zarząd

* *Św. Łazarz.* Baczność cieśle! Zebranie filii ciesielskiej polskiego Zw. zawodowego odbędzie w niedzielę dnia 22 bm. o godzinie 2 po południu w lokalu pani B. Hoffmann w Górczynie przy ul. św. Łazarza. Zarazem zwracamy uwagę członkom z centrum miasta, św. Łazarza i Wildy, iż są tymczasowo do filii górczyńskiej przydzieleni. Ze składkami atoli mogą się udawać do p. Malcahna przy ulicy Posadowskiego, który został przez zarząd do tego upoważniony. Zwracamy już naprzód uwagę, iż wkrótce odbędzie się ogólne zebranie w celu ugruntowania organizacyi cieśli w polskim Związku zawodowym. Członkowie którzy są bez pracy, niech się zgłoszą po informacye do Domu Katolickiego w godzinach od 9—11 przed poł. i od 3—5 po poł.

Zarząd.

* *Św. Łazarz.* Zwyczajne zebranie Tow. Przemysłowców na św. Łazarzu odbędzie się dnia 24 bm. o godz. 9 w lokalu p. Sałacińskiego. Na porządku obrad ważne sprawy.

Zarząd.

* *Wilda.* Zwyczajne zebranie filii stolarzy i prac. w drzewie P. Z. Z. odbędzie się dziś w sobotę, dnia 21 bm. o godz. 8 i pół wiecz. w lokalu p. Patza, ul. Wilowa Nr. 71.

Zarząd.

* *Wilda.* Oddział Kołowników „Sokoła“ wildeckiego daje szan. druhom do wiadomości, iż w niedzielę, 22 bm. odbędą się na otwarcie sezonu następne wycieczki: a) rano o g. 6 do Parku Wiktoryi, b) po poł. o godz. 3 do Kobylepola. Punkt zborny lokal p. Hofmanna, przy ul. Następcy Tronu 32.

Zarząd.

* *Winiary.* Zwyczajne zebranie Tow. Przemysłowców w Winiarach odbędzie się w wtorek, 24 bm. o g. 8 w. w lokalu posiedzeń. Na porządku obrad wykład X. prezesa, sprawa zabawy latowej i sprawa Kółka śpiewackiego.

Zarząd.

* *Wągrówiec.* Tow. Przemysłowe w Wągrówcu urządza w niedzielę dnia 22 bm. o 7 i pół wiecz. na sali p. Wańskiego teatr amatorski. Odegraną będzie sztuka: „Dziady.“ Po przedstawieniu zabawa z tańcami. — W poniedziałek wieczorem zaś o godz. 8 odbędzie się na sali w Strzelnicy zwyczajne zebranie Tow. Przemysł. Na porządku obrad: Wykład X. Mrugasa z Potulic: „Alkoholizm a rodzina“ z obrazami świetlanymi.

Zarząd.

Od Redakcyi.

* *Nadesłaną* nam wiadomość o przedstawieniu amatorskim w niedzielę dnia 29 b. m. na dochód budowy Spitalika podać możemy dopiero w numerze wtorkowym.

Wiadomości handlowe.

Giełda wrocławska, dn. 18 kwietnia rb.

Za 100 kilogramów.

	dobry towar najw. cena mrk.	średni towar najw. cena mrk.	pośl. towar najw. cena mrk.
Pszenica biała	17,60	16,80	16,10
„ żółta	17,50	16,70	16,10
Żyto	15,60	15,—	14,60
Jęczmień	14,—	14,10	13,50
Owies	15,90	15,40	14,80
Groch Wikt.	19,50	18,50	17,50
Groch mały	18,—	17,50	15,—

Za wszelkie ogłoszenia i reklamy Redakcya nie bierze żadnej odpowiedzialności

„Jaka kawa słodowa jest najlepszą?“

Ktokolwiek choćby najmniej nabył doświadczenia w kawie słodowej, ten zgodnie z nauką i lekarzami zaraz powie, że to „kawa słodowa Kathreinera!“

Różnica pomiędzy korzenną, jak kawa smakującą kawą słodową „Kathreinera“ i innemi kawami słodowemi, jęczmiennemi i t. p., które mniej więcej źle smakują, zaraz przy pierwszej próbie się objawia.

Większa część pań domu wie o tem i dla tego w swem gospodarstwie ściśle się trzyma prawdziwej „Kathreinera kawy słodowej“ w znanem opakowaniu, tylko w zamkniętych paczkach z wizerunkiem i podpisem księdza Kneippa. Na to zawsze zważać należy przy zakupnie!

Do dzisiejszego nakładu pisma naszego dołączamy prospekt Stowarzyszenia premiowego losów seryjnych „Brunonia“. Przytem przedsiębiorstwie każdy członek powinien wygrać. Zatem wzięcie udziału w tej loteryi powinno być ożywionem. Zamówienia przyjmuje interes bankowo-kolekcyjny Arthur Heiber, Braunschweig, Bohlweg 27.

Baczność!

Nowy dom

z dużym ogrodem, I kl ziemia, nad strumykiem, okolica urocza, stajnia, chlewy, wędzarnia, nowa, blizko Poznania, kolej w miejscu, stósowny do każdego interesu, pod bardzo dogodnemi warunkami mam na sprzedaż.

Chełmicki,

Poznań, ul. Półwiejska 41, 1 podw.

Dziewczynka wiejska

z porządnego domu potrzebna od zaraz do jednego dziecka.

Zgłoszenia od godz. 11—3.

W. Wiśniewska,

Poznań, ul. Ogrodowa 19, II.

Znajdą umieszczenie zaraz **4 egzaminowane nauczycielki,** biegłe w swym zawodzie z franc., niemieck., muzykalne. Spieszne zgł.

Stefan Chełmicki,

pośrednik miejsc Poznań, ulica Półwiejska 41 I w podw.

2 czeladników stol. na stałą robotę posz. zaraz **J. Skowroński,** w Jutrosinie, stolarnia robót lepszych.

Baczność! Baczność!

Nowy dom

o 5 pokojach, kuchni. oraz stajnią, chlew i 1 mg dobrej ziemi ogrod w **Mur. Goślinie** (kolej w miejscu) leżący nad wodą bież w ślicznem położeniu, jest na sprzedaż lub można tę posiadłość zaraz **zadzierżawić.** Zgł wprost do właśc. **Karwat,** Poznań, Piekary 4.

Restauracya

z zwycz. wyszynkiem, salą, wielkim ogrodem, w mieście Ks ętwa Poznańskiego jest z całkow. inwent. za cenę 30000 mk przy wpłacie 6—8000 mk zaraz do sprzedania. Bardzo odpowiednie dla destylatora, gdyż niema takowego na miejscu. Of. piśm. do ekspedycyi Wielkopolanina pod nr. **2583.**

Lustro z stolikiem mało używane, zaraz tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do eksped. Wielkopolanina pod nr **2596.**

Poszukujemy.

1) **Folwarku** 600 — 1000 mórg blizko Poznania.

1) **Dzierżawy** większych i mniejszych posiadłości.

Drwęski, Stock & Co.,

Dom bankowo-komisowy

Poznań, ulica Młyńska 4.

Adres telegr.: Commision-Posen.

Telefon nr. 1821.

Młoda wdowa szuka

pożyczki 50 M.

w 3 mies. zwrot z procentem. Of. upr. się pod lit. **M. M. 26** Hauptpostlagernd.

Tanio!

Można się ćwiczyć na dobrym fortepianie, także wieczorem. Na życzenie pomoc w nauce.

Zgłoszenia piśm. do ekspedycyi Wielkopolanina pod nr. **2594.**

Maszyna specyalna 63 m.

Kołowiec ten wychodzi już z fabryki zupełnie wykończony, dla tego nie należy go równać z kołowcami, które sprowadzane pojedyńczemi cząstkami, dopiero w interesach wysyłkowych zestawiane i w handel puszczane bywają.

Na lepsze kołowce

5 cioletnia gwarancya.

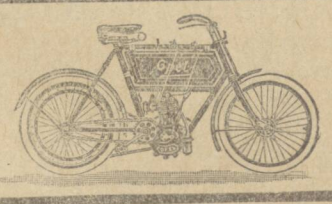
„Germania“

Kołowce z nowem łożyskiem kulkowem,

Wyłączni dostawcy poczt Rzeszy.

Wyszczególnieni dostawcy armii niemieckiej.

Kołowce motorowe „Opel“ i „Progress“ oraz każdy inny renomowany fabrykat.

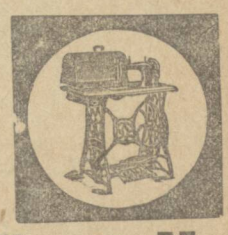

Przedstawienie jak najchętniej i bezpłatnie.

„Opel“

Kołowce, znana najprzedniejsza specyalność na ulicę i tor wyścigowy.

Mistrzostwo w Rosyi, Anglii, Niemczech, Europie itd. itd.

Maszyna specyalna 55 m.

Maszyna ta wychodzi już z fabryki zupełnie wykończona, dlatego nienależy jej równać z maszynami, które sprowadzane pojedyńczemi cząstkami, dopiero w interesach wysyłkowych zestawiane i w handel puszczane bywają.

Na lepsze maszyny do szycia

5 cioletnia gwarancya.

Najlepsze kołowce na świecie nietylko w słowie i na papierze **lecz w rzeczywistości!**

„Germania i „Opel“ przewyższyły znacznie starę, renomowane marki i są bezwątpienia najlżej chodzącemi a przytem najtrwalszemi kołami w czasie obecnym. Doświadczenie własne — a więc nie tak zwane zwycięstwa zawodowych wyścigowców drogo opłacanych, lub nieczysta reklama — jest bezwarunkowo najlepszym dowodem, czy koło chodzi lekko i czy jest trwałem;

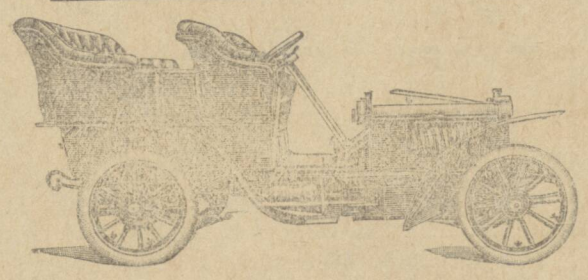
dla tego daję **koła na próbę** chętnie do dyspozycyi **bezpłatnie.**

Samochody.

Każdy renomowany niemiecki i francuski fabrykat.

Na seryo myślącym reflektantom

bezpłatnie na próbę.

Kilka używanych kołowców motorowych i samochodów są bardzo tanio do oddania.

Na życzenie dogodne odpłaty. Główny interes: **ul. Wiktoryi nr. 11.**

M. Lohmeyer,

Właściciel M. O. R. N. Patent a. R. N.

Znana rzetelna gwarancya.

Główny zastępca najlepszych obecnie fabrykatów. — Na życzenie dostarczam każdy inny fabrykat.

Największy handel kołowców w wschodnich prowincyach. — Filie i zastępstwa po wielu miastach na prowincyi.

Dochód poboczny znajduje **każdy,** kto sprzedaje moje jak najlepiej zaprowadzone **kołowce, maszyny do szycia, automaty muzyczne, samochody, maszyny do pisania.**

Przybory jak najtaniej: pneumatyczne pokrycia 6 mk., węże 3,75 mk., latarnie acetylenowe 2,75 mk., dzwonki 0,25 mk.

W piątek dnia 20 bm. wiecorem o godz. 7 zasłabł nagle rażona paraliżem moja najdroższa żona, nasza ukochana matka, teściowa i babka śp.

Anna Linke z domu Mendlik

przeżywszy lat 73. Pogrzeb odbędzie się we wtorek dnia 24 bm., o czem krewnym i znajomym donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

mąż, dzieci i wnuki,

Dombrówka kość. dnia 21 kwietnia 1906.

PARCELACYA!

W **sobotę 28 bm.** o godz. **11** przed poł. w **gościńcu w Puszczykówku** stacya kolei Puszczykowo-Unterberg albo też Mosina parcelować będę lub w całem sprzedam **gospodarstwo** pana **Friedrich Tomm, Niwka** [Mosina] 128 mórg z całym żywym i martwym inwentarzem. Warunki dogodne, położenie między lasem, ziemia dobra, przytem tanio. Bliższych wiadomości udzieli

Franciszek Maserak, Poznań. W. III.

Centralna ul. nr. 2, przy głównym dworcu.

Tylko jeszcze 2 dni!

CYRK

i Equescurriculum

prof. Norton B. Smitha

Dyr. **Nat. Behrens.**

W niedzielę 22 kwietnia

2 wielkie przedstaw. 2

po poł. o g. 4 wiecz. o g. 8

Na popołudniowe przedstawienie płacą dzieci do 12 lat

połowę ceny.

Również obfity program jak — wieczorem. —

Wieczorem o g. 8 wielkie

galowe przedstawienie.

Występ sławnego, amerykańskiego **poskramiacza koni**

prof Norton B. Smitha

Sensacya! Sensacya!

Niebezpieczna jazda

przez **djabelny most** przez parę pod ogniem i płomieniami.

Na to nadzwyczajne **przedstawienie** są zameldowane przez tutajszych właścicieli **szczególniej złośliwe konie, zarezerwowane do poskromienia.**

Oprócz tego

wielki program nowości

występ wszystkich artystów — i artystek — z **wyborowemi numerami** pomiędzy innemi **masowa dresura na wolności** pana **Romeo Bisini**

W poniedziałek, 23 kwietnia wieczorem o g. **8**

nieodwołalnie

ostatnie przedstawienie.

Restauracya

w Poznaniu tanio do nabycia. Z pełnem konsensem przy traktowej, ożywionej ulicy, mam zamiar po wieloletniem prowadzeniu takowego interesu z całkowitym urządzeniem sprzedać za cenę 2400 mk. Zgłoszenia piśmienne do ekspedycyi Wielkop. pod nr. **2580.** — Agenci wykluczeni.

Pewna egzystencya!

DOM

obszerny 26 m. frontu, narożnik z placem budowl. i kramem kolon., w środku wsi, 6000 mieszk., 20 min. od Poznania. Obrotu rocznie 25000 mk., z pow. podeszł. wieku i choroby właściciela tanio do sprzed. Cena 19 000 mk. — wpłaty 9 do 10 000 mk. Zgłosz. przyjm. eksp. Wielkopolanina pod nr. **2590.**

Dom narożny

w rynku przy kolej. ul. w Miejskiej Górce wraz z handlem tow. kolon. emalii, porcelany, istniejący od wielu lat, pod bardzo korzystn. warunkami każdego czasu do sprzedania.

W. Warszczyński,
M. Górka [Görchen].

Gospodarska posiadłość

z piekarnią, wiatrakiem, w dobrem położeniu w Winiarach, jest tanio do sprzedania przy wpł. 5—6000 mk. Bliższych szczegółów udzieli

Warzbiński,
Poznań, Cqwaliszewo 52.

Koń na sprzedaż.

I. Kowalska,
Żydowska ulica nr. 29.

Poszukuję dzierżawy małego

folwarku lub probostwa

od 150—400 mg.

Zgłoszenia przyjmuje ekspedycya Wielkopolanina pod nr. **2516.**

30-40 tys. marek

na posiadłości włościańskie ma do wydania

Drwęski, Stock & Co.,
Dom bankowo komisowy,
Poznań, Młyńska ul. 4.
Adr. telegr.: Commission-Posen.
Telefon nr. 1821.

Na sezon latowy

polecam

letnie mieszkania

w miejscu wycieczek, blizko Poznania, na wsi ślicznie położonej, przy królewskich borach i jeziorze, w bardzo zdrowej okolicy, **pokoiki** skromnie umeblowane już od 15 mk. miesięcznie, także z utrzymaniem lub bez. Na życzenie oblicza się tanio powózkę z dworca.

Proszę Szanownych rodaków o łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa, kreślę się

z wysokim szacunkiem

Fr. Rogacki, oberżysta
Promno, poczta Pobiedzisk
(Pudewitz)

Panny

biegłe do spódnic i staników, poszukuje zaraz

Walerya Łukowska,
ul. Bismarka 5.

---

6 czeladzi stolarskich

na meble poszukuje przy dobrej płacy na stałe zatrudnienie.

J. Stankiewicz, mistrz stolarski,
Posadowskiego ul. 29.

Potrzebni zaraz **włódarz** żon. z zaciężnikiem do hrab. majątku na osobną wieś. **Owczarz** ż. z owczarkiem na wysoki kontrakt, **szwaczer** żon. z komornikiem do większej obory do dworu.

Spieszne zgłosz. z świad. przyjm.

Franciszek Niedzielski,
Posen, Bäckerstr. 7.
Telefon No. 1086.

Także potrzebna **panna-służąca, gospodyni** do **miasta i praczka.**

Doskonałych

krawców

na surduty i paletoty najeleganciejszą robotę poszukuje się na wysoką płaccę (Taryfa I-a) i stałe zatrudnienie do pracowni i po za dom

A. W. Studemund Nast.
Szczecin-Stettin, Mönchenstr. 24.

Do prowadzenia destylacyi i handlu korzennego poszukuje zaraz dobrze poleconego

pomocnika handlowego.

Zgłosz. z odpisem świadectw uprasza

A. Poddany, Koschmin.

Potrzebni: **urzędnik gosp.** sam. starszy tutaj i do Polski, **pisarz,** kilku **ogrodników** kaw. z usługą, **kucharzy i służących forczpan** do miasta **gospodyni pokojowa panna-służąca.**

Pośrednik miejsc,
Stanisław Taczyński,
Posen, Ritterstrasse 10.

Włódarz

żon. z zaciężn. potrzebny zaraz

Gdzie? wskaże ekspedycya Wielkopolanina pod nr. **2597.**

Owczarz

z zaciężnikiem znajdzie zaraz miejsce, także i **kuczer.**

Gdzie? wskaże ekspedycya Wielkopolanina pod nr. **2585.**

Uczeń

który ma chęć wyuczyć się dobr. szewstwa może się zgłosić zaraz

T. Glock, ul. Wilhelmowska 3-a.

Mamy na sprzedaż

po cenie przystępnej i przy umiarkowanej wpłacie, a mianowicie:

A. Wielką Starołękę z folwarkami Minikowo i Minikówko — razem przeszło 1000 mg. **najpiękniejszej ziemi tuż przy mieście Poznaniu** i tuż przy dworcu Starołęka (Luisenhain). **Do miasta Poznania końmi zaledwie pół godzinki.** Piękne budynki, okazały dwór w prześlicznym starym, cienistym parku; bogaty inwentarz, gospodarstwo zasobne, ziemia pszenna i w wielkiej kulturze. **Grundsteuerreinertrag przeszło 3 mk. z morgi.** Zaliczki potrzeba około 100,000 mk; **dobre hipoteki również przyjmujemy.**

Jest też każdy folwark z osobna do nabycia i to:

B. Starołęka 200—300 mg., **tuż przy dworcu, dokąd latem niemal co godzinę kursują pociągi wycieczkowe** z Poznania i z powrotem w 10 min. **Okazały dwór, obok oficyna, bardzo piękny, obszerny park, w tem 2 mg. lasu.** Przed dworem roztacza się rzadko piękny, malowniczy obraz na przylegającą rzekę Wartę, a po za tą na lesistą uroczą Dębinę i liczne wieże blizkiego miasta Poznania. Zaliczki około 50 tys. mk.

C. Minikowo 500—600 mg. i więcej. Budynki dobre, **okazały pałacyk w prześlicznym starym parku,** zkąd uroczy widok na poblizkie miasto Poznań. W podwórzu obszerna oficyna dla służby. Zaliczki 50—60 tys. mk.

D. Minikówko 200—300 mg. bardzo dobre budynki, przyzwoity dom mieszkalny (kamienica) o 8 pokojach w ślicznym ogrodzie owocowym i 3 morgi szparagów, tuż przy szkole. Zaliczki potrzeba 20—30 tys. mk.

Powyższe majątki, na których jeszcze przed dwoma laty rozpościerali się koloniści Niemcy, są

także do wydzierżawienia

i to w całości lub też każdy majątek z osobna.

Zgłoszenia tylko do kantoru przy ul. Rycerskiej 38. Tel. 1960. Konie do dyspozycyi

Dalej mamy na sprzedaż co dopiero nabytą

E. Wioskę szlachecką Kaspral **pod Kruświcą,** 750 mg. obszaru, z kolejką buraczaną i z szosą w miejscu, ziemia znakomita, **150 mg. buraków. piękny okazały dwór w bardzo ładnym parku, rzadko dobre masyw budynki, liczny bogaty inwentarz doborowy, gospodarstwo zasobne i wzorowe.** Całość robi pańskie wrażenie. Jest to smaczny majątek i w wielkim porządku a podobać się musi nawet wybrednemu. Śliczne urodzaje. Zaliczki potrzeba już przynajmniej 60—75 tys. mk.

F. Bismarksau czyli **Ostrowo — od stu lat było dotąd w rękach niemieckich, tuż przy samym Wągrówcu,** gdzie gimnazyum, wyższa szkoła żeńska, sąd, landratura itd. Obszaru 450 mg. dobrej ziemi włącznie 100 mg. cennych łąk, z niewyczerpanym torfem, bardzo dobre budynki, przyzwoity dom mieszkalny, przy pięknym ogrodzie, dokąd latem publiczność Wągrówca urządza tłumne wycieczki. Majątek leży uroczo tuż przy samym lesie, rzadko piękne polowanie. **Do majątku należy też restauracya wcale dochodna.** Zal potrz. około 40 tys. mk.

G. Bismarksau czyli **Ostrowo jest też w 2 częściach na sprzedaż** i to 100—150 mg. i 300 mg zwłaszcza, że **kompletne, bardzo dobre zabudowanie wraz z domami mieszkalnemi po temu, z kompletnym inwentarzem dla każdego z osobna** itd. itd. — Ziemia bardzo starannie uprawiona i obsiana, z dostatnim inwentarzem i jeszcze z znacznemi zasobami gospodarczemi. Zaliczki 12 tys. odnośnie około 25 tys. mk.

H. Gospodarstwo również od Niemca pana Krämera właśnie wykupione w Wielkich Mirkowicach, z szosą w miejscu, w pow. wągrowieckim, **zaraz przy dworcu Stempuchowo.** 110 mórg znakomitej ziemi, starannie obrobionej i w kulturze, włącznie 6 mg łąk, **rzadko piękne, zupełnie nowe, murowane budynki, wygodny murowany dom mieszkalny, leży tuż przy wsi, lecz nad szosą, samo dla siebie jak folwark,** — rzadko ładne, smaczne gospodarstwo. Zaliczki 12000 mk. i więcej.

Mamy też na sprzedaż jeszcze

J. Łąki Jaraczewskie — **Chytrowskie — najlepsze nadobrzańskie** tuż przy mieście Jaraczewie i to około 60 mg. Gospodarzom znanym sprzedamy każdą potrzebną ilość łąki i **bez zaliczki.**

Dalej jest od nas korzystnie do nabycia

K. Śliczna wila z wieżą od pana hr. Schweinitz nabyta — przy Nowej ogrodowej i Szylerá ulicy nr. 1—4 w bardzo pięknym cienistym parku o 14 pokojach, na wysokich suterenach, z stajnią, remizą, z elektrycznem oświetleniem itd. — **Wila urządzona z wszelkim komfortem, ma nadzwyczaj sympatyczny, wielkopański wygląd,** lesistem drzewem okolona, a położenie jest bez zaprzeczenia najpiękniejsze, **bo w samym parku miejskim,** zkąd wyjątkowy cudny widok na rozłożyste drzewa, krzewy i barwne kobierce. — **Zamienimy też wilę na mniejszy lub większy majątek. Dług hipoteczny tylko Bank.**

L. Kamienica w Poznaniu bardzo dobrze się rentująca, przy ul. Bülowa nr. 13, zupełnie nowa, z balkonami etc., z urządzeniem najmodniejszem. **Wszystko wynajęte** i tylko lepszym lokatorom. Hipoteki **tylko Bank.** Zaliczki około 10—15 tys. mk.; resztę pieniędzy pozostawiamy na długie lata. **Też do zamienienia** na większy lub mniejszy majęteczek. Wreszcie

M. Kamienica w mieście Ostrowie po p. Dolacie przy ul. Bismarcka 27, gdzie gimnazyum, wyższa szkoła żeńska, sąd ziemiański, wojsko, piechota i konnica, miasto handlowe, bardzo ożywione. **Kamienica położona pośród koszar, wskutek czego do każdego interesu się nadająca.** Hipoteki **tylko Bank;** resztę pieniędzy pozostawiamy na długie lata. **Też do zamienienia na mniejszy folwark lub większe gospodarstwo.**

Przy wszystkich objektach ceny niewygórowane, przystępne, a warunki dalsze pod każdym względem możliwie najkorzystniejsze.

Przy każdym objekcie przyjmiemy też dobre hipoteki w miejsce zaliczki.

Nabywcą — zwłaszcza ziemi — może być tylko rodak osobiście nam znany, który dotąd majątku w obce ręce nie zaprzepaścił — a dalej, jeżeli nam osobiście nieznany — wykaże niezbite źródło, zkąd czerpie środki, oraz który powołać się może na polecenie swego proboszcza lub przylegających sąsiadów, a w końcu, który się zgodzi na zastrzeżenie wieczystego prawa przedkupu w oddziale II. księgi wieczystej. W zamian za to, stawiamy wedle sił i możności warunki kupna tak pod względem wpłaty a mianowicie ceny, jak i oprocentowanie reszty kapitału możliwie jak najkorzystniejsze i najdogodniejsze.

Drwęski & Langner

(Marcin Biedermann)

Poznań ul. Rycerska 38. **Dom Bankowy** założony w r. 1876. **Telefon Nr. 1960.**

Nakładem drukiem Fr. Chocieszyńskiego — w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Józef Szmyt w Poznaniu.

Polecając się łaskawej Publiczności, donoszę, że wykonuję

wszelkie prace garncarskie

jak **ustawianie i przestawianie piecy i wszelkie inne prace**, tyczące się mego zawodu, **dobrze bezpiecznie** i po **cenach jak najniższych.**

Józef Masadyński, Chwaliszewo 49.

Parcelacya.

W sobotę dnia 28 kwietnia br. od godz. **10** przed południem sprzedawać będę w **Blankwitt** 1 kilometr od miasta powiatowego Złotowa [Flatow W|Pr.] w lokalu p. Giesego

folwark p. Reinholda Bartza w Złotowie

(Flatow W|Pr.) obszaru circa 800 mórg. Ziemia zdrowa, pszenna i jęczmienna włącznie 100 mórg nadrzecznej łąki. Inwentarz żywy i martwy nadkompletny. Sprzedaż nastąpi we większych i mniejszych parcelach, resztówka zaś obszaru 150 do 300 i więcej mórg będzie bardzo korzystnie do nabycia, lub też przy udzieleniu odpowiedniej kaucyi do wydzierżawienia. Kościół, szkoła, szosa i stacya kolei na miejscu. Warunki kupna i spłaty jak najkorzystniejsze. Wszelkich informacyi udzielą już przed terminem sprzedaży panowie **Panglisch i M. Sorgatz** w Złotowie [Flatow W.|Pr.] i **G. Ritter w Poznaniu,** ul. Wodna 27. Telefon 62

Baczność! **Baczność!**

Kupna okolicznościowe.

1) **Posiadłość** na małem mieście, znajdująca się przez długi przeciąg czasu w ręku obcem, w skład której wchodzą:
   a) **Kamienica** przy rynku, masiw budowana, z skrzydłem, stajnią, śpichlerzem, remizą i ogrodem, w której się znajduje od 6 lat dobrze prosperujący interes kolon., żelastwa, węgli, wapna etc.
   b) **Kamienica** blizko tegoż miasta z stajnią i ogrodem.
   c) **Stodoła** z należącym do niej placem.
   d) **Śpichlerz** przy stacyi kolejowej.
   e) **54 mórg** pszennej ziemi i pięknych łąk.

Cena 60 000 mk., zaliczki potrzeba co najmniej **10 000 marek.**

2) **Gospodarstwo** 122 mórg pszennej i buraczanej ziemi na Kujawach, tuż przy mieście powiatowem z pełnym inwentarzem — z rąk nieniecklch; cena 60 000 mk., zaliczki potrzeba 25 000 mk.; pośpiech konieczny.

3) **Gospodarstwo** 180 mórg kujawskiej ziemi blizko Buku.

4) **Gospodarstwa** po 90, 60 i 40 mórg pięknej ziemi, niedaleko Kościana.

5) **Kilka kamienic** w centrum miasta Poznania przy bardzo korzystnych warunkach.

Bliższych informacyi samym reflektantom udzieli

Drwęski, Stock & Co.
Dom bankowo-komisowy.
Poznań ul. Młyńska 4. — Adres telegr. Commision-Posen.
Telefon nr. 1821.

Nasza kasa płaci od złożonych

oszczędności

4 procent na każdorazowe wypowiedzenie,
4½ „ za kwartalnem wypowiedzeniem,
5 „ za półrocznem wypowiedzeniem,

Kto ma u nas depozyt złożony, choćby za półrocznem wypowiedzeniem, a kupi grunt od nas, temu wypłaca kasa nasza depozyt natychmiast.

Dobre 5 procent przynoszące **hipoteki** mamy zawsze na sprzedaż.

Rada nadzorcza.
Dr. A. Chłapowski, dziedzic na Bonikowie, **Swoboda-Kaisertreu,** właściciel Banku Rolniczego w Kościanie **Dr. Zawadzki,** lekarz, **B. Róliński,** właśc. młyna, **M. Jórga,** gosp.
Zarząd.
P. Łopiński, dyrektor **St. Mizgalski,** kontroler.
Adresować trzeba jak następuje:
Bank Parcelacyjny E. G. m. b. H. Kosten (Posen).

B. Szulczewski,
ulica Wilhelmowska nr. 11.
Skład porcelany, fajansów, szkła.
Lampy naftowe, gazowe.
Oświetlenie spirytusowe.
Kompletne wyprawy.
Urządzenia hotelowe.
Abażury. Przedmioty galanteryjne.
Pająki do kościołów.
AMPUŁKI.

Mój kantor i mieszkanie znajduje się odtąd
Poznań O 5 (Wilda)
ul. Następcy tronu 93
Telefon 2066. **A. ORY,** Telefon 2066
mistrz brukarski.

Kasa oszczędności
Banku Rolniczo-Przemysłowego
Kwilecki, Potocki & Sp.

Przyjmuje za oprocentowanie wkładki każdej wysokości od **1 marki** począwszy płacąc od **3 do 4 i pół procent** wedle umowy.

Najnowsze
materyały
do prania.

Doborowy towar li tylko z pierwszorzędnych fabryk krajowych i zagranicznych.

Nowe wyroby

Muśliny wełniane
Muśliny imitowane
Muśliny imitow.-jedwabne
Zefiry
Płótna na suknie
Batysty filé
Organdyny
Batysty angielskie, ażurowe
Batysty jedwabne itd.
Latowe bluzki, flanele
i
materye tenisowe.

Niewyczerpany wybór
w najrozmaitszych deseniach.

M. Schneider
Poznań,
ul. Berlińska 19.

Wyprawy,

Materye jedwabne i wełniane,
Płótna bilefeldzkie i saskie,
Bieliznę stołową,
Bieliznę damską i męzką, już gotową,
Dywany — Firany — Chodniki,
Kapy na łóżka w pięknych wzorach,
Linoleum na podłogi,

Telefon poleca 1629

F. Raczkowski,
ul. Nowa — Bazar.
Próby wysełam na żądanie.

Co dobre — to tanie!

Srebrny medal w Poznaniu. Złoty medal w Gnie

Meble

firmy **Dankowski & Co.**

(właść.: *Dankowski* i *Krajewicz*)

POZNAŃ, ul. Wilhelmowska

uznane są **ogólnie** za

najlepsze.

Od lat kilkunastu istnienia interesu naszego dążyliśmy jed do tego, aby Szan. Odbiorcom oddać towar **jak najlepi** po możliwie **najtańszej cenie.**

Mamy na składzie **tanie skromne meble,** n **łóżka** od **20 mk., stoły** od **12 mk.** i za te meble da jak najdalej idącą gwarancyą. Mamy również **we wielk wyborze stylowe urządzenia pokoji aż do n droższych.**

Przy kompletnych wyprawach obliczamy ceny wyjątk

Podejmujemy się wszelkich dekoracyi w Poznaniu i prowincyi.

Katalog ilustrowany gratis i franko.

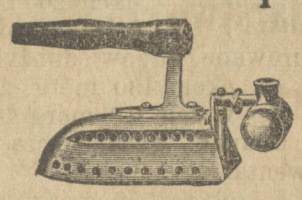
Na życzenie jak najdogodniejsze warunki spłaty.

Telefon nr. 1020.

Żadnego dymu! Żadnych sadzy! Żadnego bólu głowy

Spirytusowe żelazko do prasowani

dla gospodarstwa domowego, prasowalni i warsztatu krawieckiego.

we wszystkich wielkościach formach i cenach od **6 M.** pocz.

Żelazko do prasowania do podróży (waga 1,4 kg) w eleganc. etui

Każdego czasu i wszędzie bez ustanku gotowe do użycia.

Louis Perls, Zastępca centrali do zużytkowania spirytusu G. m. b. H

Lokal wystawowy i sprzedaży: **Poznań,** ul. Berlińska 18

Żądać naszych katalogów ilustrowanych.

Saponin

wyrób chemiczny, rze bieliznę

bez mydła

Tarcie zbyteczne. Pod gwarancyą szkod wy.

Kto spróbuje przekona s o czarujących skutkach i będ polecał

Saponin

znajomym.

Do nabycia we wszystkich składach d geryjnych i kolonialnych w paczkach

po **25** fen.

Gdzie nie ma na składzie wysela się wprost **8** pacz **za 2 mk.** franco za zaliczką lub poprzedniem nadesłaniem.

Chemiczna fabryka „SAPONIN

C. Nagórski, Pr. Stargard 3.

Na składzie: **w Rawiczu:** J. Mroczkowski; **w Lesznie** H. Sieradzon; **w Gostyniu:** T. Czabajski; **w Borku:** A. T mas; **w Wschowie:** M. Becker, J. Metelski; **w Czempini** Fr. Płeszyński.

Interes zał. r. 1906. —II— Interes zał. r. 1906.

Stęszewo.

Szanownej Publiczności miasta Stęszewa i okolicy polecam się do wykonania **wszelkich prac w zakres budownictwa wchodzących,** specyalnie zaś

do robót mularskich i ciesielskich.

Usilnem staraniem mojem będzie, rzetelną pracą, skorą obsługą, oraz cenami możliwie przystępnemi zjednać sobie zadowolenie i zaufanie Szanownej klienteli

K. Mroczkiewicz,
budowniczy **w Stęszewie.**

Darmo i franko wysyłamy nasz ślicznie ilustrowany katalog **zegarków towarów złotych i srebrnych. Dobry zegarek cylindrowy,** 6 kamieni, złote wskazówki i brzegi **7 mk. dalej remontoar,** 2 **trwałe srebrne kapsułki, 2 podwójne złote brzegi,** 10 kamieni **12 mk., złoty zegarek damski rem.,** 10 kamieni **17 mk.** Na każdy zegarek daję **3-letnią gwaraneyą piśmienną.**

Wiele uznań i podziękowań.

Wymiana dozwolona, albo pieniądze zwracam. — Wysełka za zaliczką

Berl. Versandhaus W. Davidowitz & Co.
Berlin, Brückenstrasse 5 a

Saletrę chilijską
tomasówkę
superfosfaty
i kainit

— ma zawsze na składzie —

TEODOR MÜLLER,
św. Marcin 62.

Spółka parcelacyjna

E. G. m. b. H. **w Ostrowie**

ma na sprzedaż:

Gospodarstwo około 95 mórg, ziemia pszenna i żytnia około 5 mórg łąki z budynkami i odpowiednim inwentarzem.

Gospodarstwo około 115 mórg, ziemia buraczana i żytnia, około 7 mórg łąki z budynkami murowanemi i odpowiednim inwentarzem.

Gospodarstwo około 155 mórg, ziemia pszenna i żytnia, około 6 mórg łąki z budynkami murowanemi i odpowiednim inwentarzem.

Gospodarstwo około 200 mórg, ziemia buraczana i żytnia, około 10 mórg łąki, budynki murowane i odpowiedni żywy i martwy inwentarz.

Folwark około 430 mórg, ziemia pszenna i żytnia, w tem 18 mórg łąki, obszerny dom mieszkalny, budynki gospodarcze murowane, z odpowiednim inwentarzem.

Folwark około 780 mórg, ziemia buraczana i żytnia, około 35 mórg łąki, dworek obszerny, budynki gospodarcze murowane, w bardzo dobrym stanie, z żywym i martwym inwentarzem.

Ceny bardzo przystępne, warunki dogodne. Zgłoszenia przyjmujemy **w biurze Spółki, przy ulicy Kościelnej nr. 3.**

Wirklich
Sparsame Hausfrauen
kaufen nur
„Mohra" im Karton!

Zastępca **Georg Goldner,** Poznań O. 1. ul. Wilhelmowska 17-a.

Sztuczne nawozy!

Superfosfaty, saletrę chilijską, kainit, tomasówkę.
również
oliwy do **machin, smarowidło** na **osie, tran na szory, carbolineum, sól kuchenną i bydlęcą, makuchy**
poleca
po najniższych cenach
Drogerya Zacheusza Rittera,
Poznań, św. Marcin nr. 20,

Firma **Baranowski & Co.,**
interes budowlany
przeszedł na wyłączną moją własność.
Interes ten prowadzić będę pod firmą:

EDMUND BARANOWSKI,
biuro architektoniczno-budowlane
Wilhelmowska ul. 5. **Hahnke'go ul. 2.**
TELEFON 1939.
Edmund Baranowski, budowniczy.

Przeniesienie

głównego interesu naszego
z ul. Wilhelmowskiej 27 na

ul. Berlińską 16

(vis á vis ulicy Bismarka)
mamy zaszczyt niniejszem oznajmić.

Singer Co., Nähmaschinen Act. Ges.
Berlińska ul. nr. 16. **Chwaliszewo nr. 76.**

Sprzedaż wsi.

Wieś 72 ha wielka, dochód czysty (Grundsteuer Reinertrag) 3143 mk., w jednym z najbliższych powiatów Śląska położony, 3 klm. od stacyi kolejowej, pierwszorzędna ziemia buraczana i pszenna, połączenie z spółkową cukrownią i mleczarnią w pobliżu, katolicki kościół i szkoła na miejscu, jest za cenę wartości, o ile możności zaraz do sprzedania. Bliższych wiadomości udzieli

Kupfer, Poznań W., Göthestr 5.

DOM

ładny, z dużym śpichrzem i pięknym ogrodem, przy rynku, w miasteczku blisko Poznania położony, w którym się od 50 lat prowadzi handel kolonialny, a przytem i inne, jest przy zaliczce 8000 marek do sprzedania. Kolej w miejscu. Zgłoszenia przyjmuje ekspedycya Wielkopolanina pod nr. **2121.**

Gospodarstwo

z pięknym domem mieszkalnym, chlewem i stodółką masiw, oraz 8 mórg pszennej ziemi, tuż przy mieście Koźminie, z murem łączące, przy wpłacie 3 do 4 tys. marek, zaraz do sprzedania. Posiadłość nadaje się na założenie pięknego ogrodu warzywnego lub owocowego, albo na skład drzewa, węgli i t. p. Zgłoszenia do eksped. Wielkopolanina pod nr. **2180.**

Gospodarstwo

składające się z 72 mórg, włącznie 6 mórg łąk, z masyw budynkami, z pięknym ogrodem owocowym i warzywnym przy domu, w środku miasta, w pobliżu Poznania jest pod bardzo korzystnemi warunkami do nabycia. Wpłaty 15,000 mk. Zgłoszenia do eksp. Wielk. pod nr. 2470.

Największa polska fabryka muzycznych instrumentów

Założona 1790. **W. EIBICHA.** Założona 1790.

Staropolska firma w Poznaniu.

I. Skład: ulica Wrocławska 60, narożnik Starego Rynku. II. Skład: ulica Dolna Wałowa 1. dawniej ul. Now 11.

Amerykańska gitarowa cytra, którą natychmiast **bez żadnej nauki** może grać dziecko i starszy do tego wszelkie polskie i niemieckie piosenki i tańce, po 8,50 mk. Lepsze 10, 15, 18 i 21 mk. Tak samo akordowe cytry po 4, 6, 10 mk. itd.

Bóg z nami! **Bóg z nami!**

Wielka warszawska koncertowa harmonika.

Najlepszy wyrób, najmocniejsza w budowie z całego świata. Dwa rzędy głosów, dwa klucze, organowy głos **tylko** 4 mk. Ta sama lepszej budowy 3 rzędy głosów, 3 klucze, tylko 5 mk. Dość lepiej budowana, 4 rzędy głosów, 4 klucze, tylko 6 mk. **Najnowszej konstrukcyi harmonika Mickiewicza.** Całe miechy z baleczek budowane, okute całe w nyklową blachę. Dubeltowe dna, tak, iż klawiatura wytrzyma przez to na wieczne czasy. 5 lat gwarancya, 2 klucze 7 marek., 3 klucze 8 mk., 4 klucze 10 mk. Harmonika 6 rzędowa: 6 prawdziwych kluczy, 136 organowych głosów tylko 15 mk. **Skrzypce** dla każdego gracza, imponujące, wartość 10 mk., tylko 6 mk. z smyczkiem. **Skrzypce** lepszego gatunku z pudełkiem i smyczkiem tylko 10 mk. **Skrzypce** dla preparandów z pudełkiem i smyczkiem tylko 12 mk. **D. Klarnety** czarne z 5 klapami na wałkach mosiężne tylko 6 mk. **A. B. C. D.** i **Es. klarnety** z 6, 7, 8, 10, 12 klapami od 10 do 30 mrk. i t. d. **Fletowersy, trąbki, bębenki** dla szkół, muzyki orkiestrowej i straży ogniowej. **Cello i kontrabasy** w różnych gatunkach. Do **akordowej i gitarowej cytry polskie nuty:** »Boże coś Polskę«, »Z dymem pożarów« i wszelkie inne istniejące.

Zamówienia odsyła się pod największą zadowalniającą usługą przez pocztę. **Polskie i niemieckie cenniki** na żądanie gratis i franko

Aby uniknąć zwłoki w przesyłkach proszę adresować wyraźnie jak następuje: **W. Eibich, Posen, Breslauerstr. 60,** oraz proszę swój adres własny dokładnie podać.

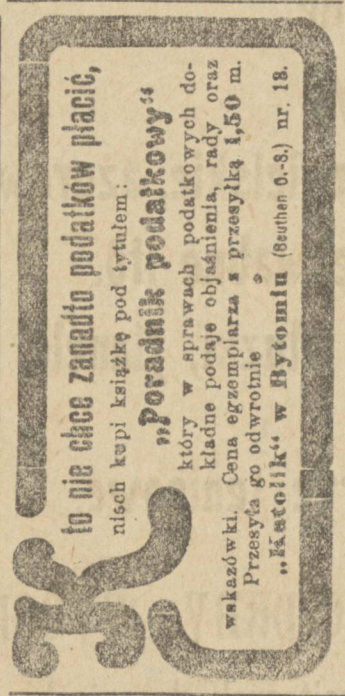
Dr. Thompson'a Proszek mydlany

oddaje

3)

bez bielenia

olśniewająco białą bieliznę.

Które dominium zechciałoby przesłać **mleko** na dworzec do Poznania koleją? Zgłoszenia przyjmuje ekspedycya Wielkopolanina pod nr. **2533.**

Dom. Lgów p. Żerków poszukuje od 1. lipca r. b.

pisarza podwórzowego
kawalera.
Zarząd.

Mydło Regera.

Wierny odbiorca jest najlepszą reklamą!

Oszczędne gospodosie używają **mydło Regera,** dla tego, że ono jest podpadająco lepsze i w użyciu bezwarunkowo tańsze od innych mydeł do prania.

Jakkolwiek **mydło Regera,** co do gatunku jest niezrównane, kosztuje paczka funtowa tylko 30 fen.

Żądajcie mydło Regera!

Ziehung am 25. April.

Gnesener Pferde-Lotterie

2241 Gewinne i. W. v. M.

60000
Hauptgewinne M.
10000
4000
2000

Lose à 1 M., 11 Stück 10 M.
Porto u. Liste 20 Pf. extra
in allen durch Plakate kenntlichen Verkaufsstellen sowie durch das General-Debit

H. C. Kröger,
Berlin SW. 48.

W Poznaniu do nabycia: **Emil Ripke,** ul. Rycerska 34, **Gust. A. Schleh,** plac Wilhelmowski 1. **Wilh. Proske,** plac Piotra 3. **J. Stoschek,** św. Marcin 51, **H. Lichtenstein,** ul. Berlińska 2. **G. Schubert,** ul. Szeroka 8.

Udzielam lekcyi

gry na fortepianie

gruntownie, sumiennie i tanio. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje codziennie od godziny 3—5

Bogumiła Jankowska,
Łazarz, ulica Książęca (Prinzenstr.) **nr. 13,** part na lewo.

Potrzebuje Pan pieniędzy?

na kwit, weksel, poręcz., łypot., spadek, polisę i t. d. to pisz pan tylko w rost do **C. G. Müller,** Berlin 240, Dorotheenstrasse. Na każde zapytanie odpowiada się zaraz **dyskretnie i bez kosztów. Ściśle rzetelne!**

Żadne oszustwo!

MAGGI'ego
kapsułki bulionowe

filiżanka znakomitego **rosołu 5** fen.
filiżanka nadzwycz. silnego **bulionu 7½** fen
2 porcye w kapsułkach po **10** odnośnie **15** fen.
usilnie poleca
W. Wojciechowski,
drogerya pod gwiazdą,
ulica Wodna nr. 13.

Poszukuję **zaraz** samodzielnej

kucharki
gospodyni

znającej się na chowie inwentarza. Pensya podług ugody. Zgłoszenia przyjmuje

Jasiak, Radosk W. Pr.

Do porowej cegielni i tartaku poszukuje **10** dzielnych **robotników** na akord. **Dziewczyny** i **chłopcy** w wieku 14—16 lat, w liczbie 15 Zgłosz. do **Lisieckiego** ceglarza parowa cegielnia w Strzelnie.

Kilka centnarów starego papieru

ma tanio do oddania.
Drukarnia Wielkopolanina.

Poszukujemy natychmiast

dzielnych robotników

do naszych kopalni węgla brunatnego, przy dziennym zarobku około 4,50 mk.

Grube Caroline, Völpke,
Kreis Neuhaldensleben,
Prov. Sachsen.

2 czeladzi siodlarskich i 2 uczni przyjmie zaraz na stałe zatrudnienie.

J. Twardowski
w Grodzisku Graetz i. P.
siodlarz i tapicer.

Nakładem i drukiem Fr. Chocieszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Józef Szmyt w Poznaniu.